

Парадигма глобальної інклюзивної циркулярної економіки

Зважаючи на зростаючу стурбованість щодо зміни клімату, виснаження ресурсів і погіршення навколишнього середовища, існує нагальна потреба переходу до стійких економічних моделей. Традиційні лінійні економічні моделі часто посилюють нерівність, залишаючи позаду маргіналізовані громади та країни, що розвиваються. Глобальна інклюзивна циркулярна економіка прагне забезпечити більш справедливий розподіл вигод від економічної діяльності, створюючи можливості для всіх спільнот брати участь і отримувати користь від сталого економічного розвитку [1].

Враховуючи взаємопов'язаний характер глобальної економіки, вирішення проблем сталого розвитку та інклюзивності вимагає співпраці та партнерства між кордонами, секторами та зацікавленими сторонами [2]. Парадигма глобальної інклюзивної циркулярної економіки наголошує на важливості колективних дій і співпраці для здійснення значущих змін у глобальному масштабі [1]. Процес становлення та розвитку глобальної інклюзивної циркулярної економіки потребує аналізу через призму кількох теорій та концепцій [3]. Серед них — теорія нового прагматизму, яка ставить акцент на практичність та ефективність у вирішенні складних економічних проблем; теорія кліматичних змін і впливу їх на економіку, зокрема, необхідність оподаткування викидів вуглецю; поняття «польової лабораторії боротьби з бідністю»; концепція регенеративного дизайну; принципи Cradle-to-Cradle, що базуються на усуненні поняття відходів та максимальному використанні відновлюваних ресурсів; промислова екологія, яка передбачає проектування виробничих процесів з урахуванням екологічних аспектів; концепція біомімікрії, що полягає у використанні природних біологічних моделей для розробки матеріалів, конструкцій та систем.

П'ять основних аспектів інклюзивної економіки — залученість, власний капітал, зростання, стабільність та сталий розвиток [2]. Для досягнення циркулярного зростання необхідні такі перетворення та заходи, як створення чистих енергетичних систем, «розумний» розвиток міст, сталий розвиток землекористування та ефективне управління водними ресурсами.

Основні напрями впровадження плану дій ЄС у галузі глобальної інклюзивної циркулярної економіки полягають у виявленні шляхів адаптації та реалізації за рахунок усунення ринкових і регуляторних недоліків і стимулювання ринкової активності [1]. Це досягається через встановлення цілей, зміну політики державних закупівель, створення платформ для співпраці та надання фінансової або технічної підтримки підприємствам. Значна увага приділяється ролі шерингової економіки, зокрема платформ співпраці, кредитування та фріланс-платформ, у розвитку циркулярного середовища [2]. Акцентується увага на впровадженні плану дій ЄС у сфері переробки пластикових відходів, що є основою для заходів щодо поліпшення економіки та якості переробки пластмас.

Інклюзивна циркулярна економіка сприяє розвитку конкурентного середовища та стимулює інновації, що забезпечує зростання економічного потенціалу та підвищення ефективності ринків. Такий підхід також сприяє сталому розвитку, оскільки враховує інтереси всіх сегментів суспільства і викорінює дискримінацію та нерівність. В результаті цього підвищується загальна якість життя та задоволення основних потреб людей. Таким чином, інклюзивна економіка має потенціал стати ключовим фактором для сталого та гармонійного розвитку суспільства.

Список використаних джерел

1. *Набок Р. Ю.* Механізми державного регулювання формування та розвитку циркулярної економіки: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 «Механізми державного управління». — Національний університет цивільного захисту України. Харків, 2021. — 22 с.
2. *Кононенко Л. В.* Глобальна циркулярна економіка як засіб побудови нового екологічно стійкого суспільства // *Світ фінансів.* — 2016. Вип. 4 (49). — С. 148–155.
3. *Зварич І. Я.* Парадигма глобальної інклюзивної циркулярної економіки: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.02. Тернопіль: ТНЕУ 2019. — 512 с.
4. Закон України «Про відходи» № 187/98-ВР від 05.03.1998 р. зі змінами та доповненнями. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 02.02.2024)
5. *Yatsenko O.* Circular economy as an irreversible global megatrend and driver of sustainable development of Ukraine // *Scientific Bulletin of Odessa National Economic University*, 2022. <http://doi.org/10.32680/2409-9260-2022-11-12-300-301-131-143> (date of access: 02.02.2024).
6. *Podra O. P., Horoshko Y. V.* Circular Models of Business Development Management: Problems and Prospects in Ukraine. <http://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-11-231-236> (date of access: 02.02.2024).